

ar trebui, cred eu, să capete și valori interdisciplinare, antrenând muzica și dansul modern, și reprezentând astfel un factor de «mobilizare» — nu-mi place cuvîntul, dar asta el — culturală pentru localitatea respectivă. Ceea ce trebuie să se înțeleagă chiar și la nivel economic. În alte părți ale lumii s-a înțeles că, pentru ridicarea unei zone sau a unui oraș, cea mai bună modalitate e aceea de a crea un punct de interes cultural, care să-i atragă ulterior și pe investitori. Deci, ne chinuim pentru aceste festivaluri și pentru alte manifestări culturale, la care să participe cele mai importante spectacole ale momentului actual.

— **Foarte bine că vă «chînuliți» pentru aceste manifestări culturale, dar n-ați răspuns încă la întrebarea mea privind posibilitatea subvenționării unor turnee. Credeți că ele ar fi necesare sau nu?**

— Sigur că ar fi foarte necesare. Numai bani s-avem! Am început să conving anumiți directori de teatre să facă schimburi de spectacole, să invite spectacole din alte părți. Ele sînt necesare și oamenilor din acele orașe, dar și trupelor, care pot descoperi astfel unde se situează valoric propriile lor spectacole și care le e locul în mișcarea teatrală. Asta se numește emulație și ea e, bineînțeles, necesară. Din păcate, nu ne ajung banii pentru a plăti transportul unor spectacole importante în alte orașe decît cele care au deja teatru. Ceea ce se cîștigă cu un spectacol e foarte puțin în raport cu ceea ce se pierde cu deplasarea.

— **Montarea pieselor românești beneficiază de o sponsorizare specială? Funcționează ea numai pentru teatrele de stat sau și pentru cele particulare?**

— Pentru cele particulare nu mai poate să funcționeze. Din moment ce nu mai avem voie să dăm bani la particulari, asta-i situația. Într-un fel, e o tragedie. Sigur, sînt teatre particulare interesante și teatre particulare care-și doresc o viață de bulevard; nu pe acestea le-aș sponsoriza. Dar cele care își propun un program foarte important ar merita să fie sponsorizate chiar de la buget. În clipa de față, nu se poate. În pregătire există o decizie a ministrului de a se stabili contracte, de a se cuantifica deci relația dintre cel care dă subvenția (Ministerul Culturii sau inspectoratul pentru cultură județean) și cel care o primește; atunci vom stabili, pe bază contractuală, și un număr obligatoriu de piese românești.

— **Acest «obligatoriu» nu vă neliniștește?**

— M-a neliniștit foarte mult timp și trebuie să înțelegeți de ce. Ca regizor, puține lucruri mi se par mai sinistre decît obligația de a face ceva pe care n-am chef să-l fac. Pe de altă parte, cred că trebuie găsite, cu fiecare director în parte, în raport de forțele teatrului și de necesitățile lui, modalitățile de a se monta piese românești. În plus, dacă se va face ceva peste ceea ce vom stabili contractual — contractual înseamnă că ambele părți sînt de acord, nu că cineva e mai obligat decît altcineva —, se vor căuta forme de plată pentru spectacolele care, măcar ca proiect, par niște întreprinderi foarte interesante.

— **Cu riscul de a vă plictisi, revin la una dintre întrebările anterioare: nu e o nedreptate să poată fi subvenționată montarea unei piese românești numai la un teatru de stat, nu și la unul particular, admițînd că și teatrul particular ar putea face un spectacol important?**

— E o nedreptate chiar faptul că, în actuala gîndire financiară, teatrul particular nu poate deveni teatru de stat, în timp ce teatrul de stat nu poate ieși din zona subvenției, spre a deveni teatru particular.

— **Îmi doream să ajungem aici cu discuția noastră, pentru a ne referi la șansele teatrului românesc și din acest punct de vedere, al structurării lui organizatorice.**

— Cred că sistemul structurării organizatorice pe contracte determinate e cel mai bun. Directorii vor trebui să-și «asume» trupa și să-i ofere — să ofere tuturor celor pe care și i-au «asumat» — posibilitatea de a juca, în limita contractelor pe care le vor stabili cu fiecare în parte. Cred că va crește, astfel, responsabilitatea tuturor în teatru. Ceea ce-mi doresc eu cu adevărat, poate după alegeri, este să se treacă la un sistem mult mai flexibil, în care să poată apărea trupe și să fie finanțate niște proiecte; în care tinerii să poată încerca oricît de multe proiecte, fără să fie «programați» de la centru, ca intenții sau ca modalitate de înjghebare a trupei. Asta trebuie să depindă de ei, nu de noi. Cam asta e ceea ce îmi

doresc. Un sistem normal de viață teatrală.

— **Să înțeleg că sînteți, totuși, un optimist, chiar în această privință a vieții noastre teatrale?**

— Pentru lunile imediat următoare, da. Atît. Mai departe n-o să mai fiu eu, probabil, în această funcție, deci o să transmit «optimismul» celui care va veni după mine. Sînt de 15 ani regizor și cred că prea mult timp petrecut în administrație m-ar îndepărta de teatrul care se face și care trebuie făcut. Sînt primul interesat să mă întorc în teatru și să-mi pregătesc, și din acest punct de vedere, viitorul, pe care ați dorit să-l discutăm în întreprinderea noastră.

— Ce să vă mai spun? Speram să am timp să-mi fac și spectacolele. Am văzut că nu se poate. Trebuie să aleg între a fi funcționar în Ministerul Culturii și a fi regizor. Sigur că e important să avem manageri culturali destoinici, dar...

— **Nici mie nu mi se pare că sîntem atît de bogați încît să ne putem permite a ne dispensa de regizori de valoarea lui Cristian Hadjicula.**

— Dacă vom putea să creăm cît de cît o legislație mai suplă, simt că mi-am făcut datoria. Mai departe, noii miniștri or să găsească noi directori.

VICTOR PARHON

MITICĂ POPESCU:

O realitate care neagă forța culturii se neagă pe sine

E tentant să vorbești despre viitor — fie el chiar și al teatrului —, mai ales că poți spune tot ce-ți trece prin cap, cînd este atît de dificil și de incomod să vorbești despre prezent.

Niciodată nu m-am lăsat ademenit în această capcană pentru că prea mult, în anii vieții mele, care coincid cu ultima jumătate de secol, refugiu s-a aflat în trecutul îndepărtat sau în viitor. Asta,

de bună seamă, pentru a eluda problemele prezentului. Și dacă tot s-a dezvoltat știința cea nouă, «futurologia», las plăcerea aceasta celor care au înclinații speciale pentru ea.

Dacă viitorul teatrului ar depinde exclusiv de slujitorii lui, ați putea fi liniștiți, vă garantez că ar fi minunat. Dar cum problema teatrului nu poate fi disociată de problemele țării...

Dacă admitem, și sîntem obligați să o facem, că teatrul este oglindă a lumii, teatrul românesc nu poate fi decît oglinda realităților românești și a realităților planetei. O realitate strîmbă, schimonosită de minciună, de nedreptăți, de nerușinare, de dispreț se va oglindi în teatru așa precum este.

Teatrul nu poate fi altfel decît este țara și decît este lumea.

De pildă, dacă o țară duce spre periferia ei cultura, în-vălmîșul și sănătatea, va deveni, în foarte scurt timp, o țară de infirmi, o țară sărăcită de bogății materiale și spirituale, cu oameni devitalizezați, deznădăjduiți. O realitate care neagă forța culturii se neagă pe sine.

Nutresc însă speranța că vom reuși să ne regăsim normalitatea și sînt convins că artiștii, care, în cea mai mare parte, sînt mari conștiințe, vor pune umărul la ridicarea pe verticală a țării noastre și a poporului nostru. Dar asta nu o putem face decît împreună cu toate celelalte categorii sociale ale țării.

Solidaritatea în ideal este mai necesară ca oricînd. ■